

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתקלה

ערב שבת קודש
פרשת פינחס
כ"ג בתמוז ה'תשע"ב

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"ג בתמוז ה'תשע"ב - א' במנחם-אב ה'תשע"ב

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ג בתמוז	הלכות מעשר פרק ז-ט.	הלי' שבת פרק כה.	מ"ע קכו.
ש"ק	כ"ד בתמוז	פרק י-יב.	פרק כז.	מ"ע קכו.
א'	כ"ה בתמוז	פרק יג-יד. הלכות מעשר שני ונטע רבעי.. בפרקים אלו. פרק א.	פרק כז.	מ"ע קכו. קכח. מל"ת קנב.
ב'	כ"ו בתמוז	פרק ב-ד.	פרק כח.	מל"ת קנ. קנא.
ג'	כ"ז בתמוז	פרק ה-ז.	פרק כט.	מל"ת קמא. קמב. קמג.
ד'	כ"ח בתמוז	פרק ח-י.	פרק ל.	מ"ע קיט.
ה'	כ"ט בתמוז	פרק יא. הלכות בכורים.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הלי' עירובין.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קלא. קכה.
ו'	א' במנחם-אב	פרק ג-ה.	פרק ב.	מל"ת קמט [קפאח: קמח]. מ"ע קלב.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר***		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.16	7.48.5	1.22	12.46	9.13	5.52	4.45	4.19	3.12	ו', כ"ג בתמוז
8.15	7.48.1	1.22	12.46	9.14	5.52	4.46	4.19	3.13	ש"ק, כ"ד בתמוז
8.15	7.47.7	1.22	12.47	9.14	5.53	4.47	4.20	3.14	א', כ"ה בתמוז
8.15	7.47.3	1.22	12.47	9.14	5.53	4.47	4.21	3.15	ב', כ"ו בתמוז
8.14	7.46.9	1.22	12.47	9.15	5.54	4.48	4.22	3.16	ג', כ"ז בתמוז
8.14	7.46.5	1.22	12.47	9.15	5.55	4.49	4.23	3.17	ד', כ"ח בתמוז
8.13	7.46.0	1.22	12.47	9.15	5.55	4.50	4.23	3.18	ה', כ"ט בתמוז
8.12	7.45.5	1.22	12.47	9.16	5.56	4.50	4.24	3.20	ו', א' במנחם-אב

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר נהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
פינחס	7:11	8:28	7:26	8:30	7:19	8:32	7:27	8:29
מטות-מסעי	7:08	8:24	7:23	8:26	7:16	8:28	7:24	8:25

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

להתאמץ בחלק השייך במיוחד לנשמתו

מפינחס למדים שאין לברור דבר הצריך תיקון אם הוא שייך אליו או לא, אלא מכיוון שהגיע לידיעתו, עליו להתעסק בכך ב'קנאות' של קדושה • מאידך, עליו להכיר קודם לכן במעלת הזולת, כ"פנחס זה אליהו", שבא לכל ברית, לראות בזכותם של ישראל • לכל אחד יש עניינים השייכים במיוחד לנשמתו, ועליו להשתדל בהם • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

א. בנוגע לפינחס – שאודותו מסופר בפרשת השבוע (פרשת פינחס) – מצינו ב' קצוות: מחד גיסא – פינחס הוא זה "אשר קנא לאלקיו ויכפר על בני־ישראל"¹, שבראותו מאורע שהיה בו פגיעה בכבודו של הקב"ה וכבודם של ישראל, לא חסך שום מאמץ והשתדל בעצמו בתיקון הדבר, מבלי להתפעל משום דבר, ועד ש"ויקח רמח בידו וגו"². ובגלל זה אמר הקב"ה: "הנני נותן לו את בריתי שלום"³.

ולאידך גיסא – מצינו שאמר הקב"ה לאלהיו הנביא – "פינחס זה אליהו"⁴ – "לעולם אתה מקנא, מחד גיסא – צריכה להיות עבודתו באופן של "קנא לאלקיו", שכאשר רואה דבר הדורש תיקון, צריך הוא בעצמו להשתדל בתיקון הדבר, – שלכאורה, יכול לחשוב שמוטב לו להתעסק

ב. ומזה למדים הוראה בנוגע להנהגתו של כל אחד ואחת מישראל, ובמיוחד בנוגע לכל אחד ואחד מעדת החסידים: מחד גיסא – צריכה להיות עבודתו באופן של "קנא לאלקיו", שכאשר רואה דבר הדורש תיקון, צריך הוא בעצמו להשתדל בתיקון הדבר, – שלכאורה, יכול לחשוב שמוטב לו להתעסק

(א), ולכן אתי שפיר הלשון "פינחס זה אליהו", כי, כשנולד פינחס, כבר היתה לפניו נשמתו של אליהו, ונתלכשה בפינחס (ראה גם תורת מנחם – מנחם ציון ח"ב ע' 386 וש"ג).
5 פדר"א ספכ"ט. וראה זהר ח"א צג, א. רט, ריש ע"ב. ח"ב קצ, א.
6 ראה תו"א ס"פ לך לך. ובכ"מ.

נסמן באגרות־קודש כ"ק אדמו"ר ח"ג ע' קס. – ולהעיר, שאף שפינחס הי' לפני אליהו, וא"כ מתאים יותר הלשון "אליהו (שהי' אח"כ) זה פינחס" (שכבר הי' לפניו), מ"מ נאמר "פינחס זה אליהו", כי, לאמיתו של דבר הי' אליהו קיים גם לפני פינחס, כדאיתא בזהר (ח"א מו, ב, ובהגהות דרך אמת שם) "ועוף יעופף על הארץ . . . דא אליהו דאשתכח תדיר בארעא ולא מסטרא דאבא ואמא אשתכח כו", ש"הי' שם למעלה מלאך כו" (ולכן עלה בסערה השמימה (מלכים־ב, ב, כה, יג.
2 בלק כה, ז.
3 כה, יב.
4 נסמן באגרות־קודש כ"ק אדמו"ר ח"ג ע' קס. – ולהעיר, שאף שפינחס הי' לפני אליהו, וא"כ מתאים יותר הלשון "אליהו (שהי' אח"כ) זה פינחס" (שכבר הי' לפניו), מ"מ נאמר "פינחס זה אליהו", כי, לאמיתו של דבר הי' אליהו קיים גם לפני פינחס, כדאיתא בזהר (ח"א מו, ב, ובהגהות דרך אמת שם) "ועוף יעופף על הארץ . . . דא אליהו דאשתכח תדיר בארעא ולא מסטרא דאבא ואמא אשתכח כו", ש"הי' שם למעלה מלאך כו" (ולכן עלה בסערה השמימה (מלכים־ב, ב, כה, יג.

* * *

ד. ידוע¹² פתגם¹³ כ"ק מו"ח אדמו"ר, בשם כ"ק אדמו"ר הזקן, אשר איש הישראלי צריך להיות "מתאים להזמן", ופירש דבריו – מתאים לפרשת השבוע.

פרשת השבוע היום היא פרשת פינחס. אחד מחידושי העניינים בפרשת פינחס הוא סדר הנחלה.

עניין הקרבנות ומנין ישראל יש גם בפרשיות אחרות, ובארוכה, אבל סדר הנחלה בכלל, ונחלת ארץ-ישראל בפרט, מקומם העיקרי הוא בפרשת פינחס.

ה. חלוקת הארץ היתה על-פי הגורל, כמאמר הכתוב¹⁴, "אך בגורל יחלק את הארץ". בגמרא ובמדרש¹⁵ מבואר כי החלוקה היתה על-פי הגורל ועל-פי האורים והתומים.

ולכאורה אינו מובן, כיון שכל הדברים שלמטה מתאימים ומשתלשלים משרשם כמו שהם למעלה, וגם בעניינינו – חלוקת ארץ-ישראל בגשמיות היא לעומת סדר חלוקת ארץ-ישראל ברוחניות¹⁶, נמצא אשר החלוקה בעבודה האלקית של כל אחד הוא גם כן על-פי הגורל, וזה צריך הסבר, מאחר שסדר העבודה צריך להיות על-פי שכל ולא על-פי הגורל, שהוא למעלה מטעם ודעת¹⁷?

בעניינינו הוא, עניינים גשמיים או אפילו רוחניים, ואילו בנוגע לדבר זה הדורש תיקון ישנם מספיק יהודים אחרים שיתעסקו בכך. ומה גם – ממשיך לטעון – שלטובת תיקון דבר זה (לא רק לטובתו הפרטית) עדיף שיתעסק משהו אחר, באמרו, שבשביל דבר פלוני זקוקים למישהו גדול ממנו, ובשביל דבר פלוני זקוקים למישהו קטן ממנו, ואילו הוא עצמו – אינו מתאים לשום דבר!...

הנה על זה בא הלימוד מפינחס – שכאשר יהודי רואה דבר הדורש תיקון, אין לו לסמוך על אף אחד, אלא עליו להשתדל בעצמו ולעשות כל התלוי בו לתיקון הדבר⁷.

ולאידך גיסא – בבואו לתקן דבר הדורש תיקון אצל הזולת, עליו להיזהר שלא לדחותו חסוֹשֶׁלֶם ב"אמת הבנין"⁸. לכל לראש, עליו לידע ולהכיר ולראות את מעלתו של כל אחד ואחד מישראל – בנו יחידו של הקב"ה⁹ – שמוכן הוא למסור נפשו בשביל הקב"ה, כפי שרואה "פינחס זה אליהו" בכל ברית מילה... ואז, יתקן את הדרוש תיקון (לא בדרך דחייה, אלא) על-ידי גילוי מעלותיו, החל מגילוי כוח המסירת נפש.

ג. ועוד והוא העיקר:

כשם שעלידי הנהגתו של "פינחס זה אליהו" בב' הקצוות הנ"ל זכה הוא להיות זה שיבוא לפני משיח לבשר לבני-ישראל אודות הגאולה¹⁰ – כך גם בנוגע לכל אחד ואחד מישראל, שעלידי הנהגתו בב' קצוות הנ"ל דוגמת הנהגתו של פינחס, הרי הוא ממחר ומקרב ביאת משיח צדקנו במהרה בימינו.

ובמילא, לא צריכים לדאוג מזה שבימים הקרובים חל שבעה עשר בתמוז ומתחילים שלשת השבועות כו', כי עוד לפני זה יבוא משיח צדקנו, ויהפכו ימים אלה לששון ולשמחה ולמועדים טובים¹¹.

7 ראה גם לקו"ש ח"ב ע' 342 ואילך.

8 ראה שבת לא, א.

9 ראה כש"ט (הוצאת תשנ"ט) הוספות סקס"ז, וש"נ.

10 ראה פרש"י בחוקותי כו, מב. רמב"ם הל' מלכים פ"ב ה"ב. ועוד.

11 ראה רמב"ם הל' תעניות בסופן.

12 הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר באידיש ובלה"ק ונשלחה לכו"כ, ונדפסה אח"כ בלקו"ש ח"ב ע' 346 ואילך (באידיש), ובבטאון חב"ד חוברת א ע' 5 ואילך (בלה"ק). הבא לקמן – רשימת השיחה בלה"ק.

13 ראה בארוכה קונטרס ביקור שיקאגא ע' 7 (סה"ש תש"ב ע' 29). – נעתק ב"היום יום" ב חשון.

14 פרשתנו כו, נה.

15 ב"ב קכב, א. במדב"ר פכ"א, ט.

16 מבואר בתורת החסידות בכמה מקומות (ראה תו"א ר"פ וישב. תו"ח שם. ועוד), אשר ארץ-ישראל, ארץ הקדושה אשר "עיני ה' אלקיך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה" (עקב יא, יב), ברוחניות – היא סדר חיים קדוש ועבודת אלקים מתאים לציווי ה' אלקיך הבא בתורתו.

ויש בזה כמה סוגים, ובלשון התיקוני זהר בהקדמה (א, סע"ב): חסידים, גבורים (המתגברים על יצרם). מארי תורה וכו'.

17 ראה סה"מ מלוקט ח"ה ע' קצ, ובהנסמן שם הערה 18.

אנו כמה תנאים ואמוראים שהיו זהירים טפי במצוות פרטיות. מובן אשר זהירים היו בכל המצוות, אלא שבעניינים מיוחדים היו, כדיוק לשון רז"ל²¹, זהירים טפי, משום שעניינים אלו היו שייכים אליהם בפרט, ובם ועל־ידם היתה גם המשכת שאר העבודה והמצוות שלהם ועלייתן. כמו כן יש לכל אדם בישראל עניינים מיוחדים בעבודה השייכים אליו עוד יותר משאר ענייני תורה ומצוות.

וחילוק זה אינו עניין של טעם ודעת, שיוכל

אמנם יסוד העבודה הוא קבלת עול דוקא¹⁸, שהוא למעלה מטעם ודעת, אבל זהו רק יסודה. אבל תיכף בהתחלת העבודה, כאשר האדם צריך לגשת אל הפועל ולבחון מה חייב לעשות ומה אסור, והמחויב - באיזה אופן לעשותו, הרי כל זה אפשר להיות רק על־ידי ידיעת התורה שהוא בשכל והשגה. ומהו אם כן עניין הגורל בחלוקת ענייני העבודה ובירור המעשה?

ועוד יותר יקשה להבין אומרו "אך בגורל יחלק את הארץ", שבא למעט, ומשמעותו שהחלוקה

בבואו לתקן דבר הדורש תיקון אצל הזולת, עליו להיזהר שלא לדחותו חס־ושלום ב"אמת הבנין". עליו לידע ולהכיר ולראות את מעלתו של כל אחד ואחד מישראל

להשיג בשכלו שייכותו המיוחדת לעניינים אלו בפרט. וזהו עניין הגורל.

צריכה להיות אך ורק על־פי הגורל, ולכאורה איפכא מסתברא, שצריכה להיות אך ורק על־פי טעם ודעת?

ז. ולכן אם רואה אדם בישראל שבקיום איזה מצוה נתקל בהעלמות והסתרים יותר מכפי הרגיל, סימן הוא²² כי מצוה זו שייכת אליו ביותר, שאלמלא היתה נוגעת אליו ביותר, לא היה מוצא העלמות והסתרים כל כך בקיומה.

ו. והנה באחד ממאמריו¹⁹ של כ"ק אדמו"ר הצמח צדק ובמאמרים לנשיאינו שלאחריו, מבואר עניין "אך בגורל יחלק את הארץ" בנפש ועבודת האדם, ועל־פי המבואר שם מתורצת הקושיה הנ"ל:

אמת שהגורל הוא למעלה מטעם ודעת, וחלוקת הארץ היתה צריכה להיות אך על־פי הגורל, כי החלוקה באה ממקום שלמעלה מטעם ודעת.

ואם גם אינו רואה כלל בשכלו השייכות שיש לו לעניין ההוא, ואדרבה, רואה הוא כי קיום מצוה זו בא לו ביגיעה יוצאת מדרך הרגיל, או שבמקצוע זה בתורה אין לו תענוג, אָ געשמאַק, והצלחה, אף־על־פי־כן עניין זה דווקא שייך אליו ביחוד, ועל־ידי עניין זה יתעלו גם כללות שאר ענייניו בתורה ומצוות, ומשום כך עומד היצר־הרע לשטן לו בחזק גדול.

והביאור בזה הוא, ובהקדמה:
הגם אשר כל איש הישראלי מחויב הוא בכל המצוות, אף־על־פי־כן יש לכל אדם בישראל עניינים מיוחדים השייכים אליו בפרט, וכמבואר באגרת־הקודש בתניא²⁰ מה שמוצאים

ובמילא לא יניח ידו מהעניין להתעסק בדברים אחרים הבאים לו בקלות יותר, ואדרבה יתאמץ יותר בעניין ההוא, כי עניין ההוא שייך אליו בפרט ונוגע אליו ביותר. וגם זה גופא שאינו משיג

18) ראה תניא רפמ"א.

19) ראה ד"ה אך בגורל - בביכל במדבר, נומער 16 (אוה"ת ר"פ פינחס). ביכל ליאדי במדבר דברים. סה"מ תרכ"ו (ע' קצח (בהוצאת תשמ"ט ע' קעא) ואילך). דשנת תרמ"ו (סה"מ תרמ"ו ע' יד ואילך).

20) סו"ס ז. וראה ג"כ הקדמת הרח"ו לשער ההקדמות (נדפסה ג"כ בסוף קונטרס עץ החיים, ע' 73 בסופו).

סו"ס קי"ז ה'ש"ת ע' 22.

21) שבת קיח, סע"ב.

22) ראה קונטרס העבודה ספ"ו.

בעניין זה, צריך הוא להשתדל ביותר בעניין זה, כיון שהוא שייך אליו בפרט, ובו ועלידו תהיה המשכה ועלייה גם לשאר ענייניו.

(קטעים משיחת יום א' פרשת פנחס, י"ג תמוז²⁶, ור"ד מיום ד' פרשת פנחס, טז תמוז, ה'תשי"ב. תורת מנחם כרך ו, עמ' 75-76; 83-79)

26) בהעתק השיחה בלה"ק הנמצא בספריית אגודת חסידי חב"ד, לאחרי השיחה ישנה הוספה: הדברים שנאמרו להתלמידים הנוסעים בשליחות ה"מרכז לעניני חינוך" לחזק מצב היהדות בערים שונות בכל מרחבי המדינה, הגם שנאמרו להם בפרט, שוים הם לכל נפש בישראל, ושייכים לכאו"א באשר הם שם, שהרי נשמת כל החי בישראל נסעה וירדה למטה להתלבש בגוף גשמי ונפש הבהמית. כי הנשמה מצד עצמה, "חלק אלוהי ממעל", אין לה שייכות עם גשמיות ואין רצונה להפרד ממקורה למעלה ולרדת "מאיגרא רמה לבירא עמיקתא", אלא שמכריחים אותה לעשות כן, כדי למלא שליחות אלקית בעולם הזה הגשמי והיא לשמור דרך התורה והמצוות. וכאמור ברשימת דברים הנ"ל, הנה לכל אחד מאתנו יש לו מקצוע מיוחד שבו צריך להתגדר ולפעול בהשתדלות מיוחדת. ואפילו אם אין הדבר נראה לו בשכלו ואינו מבין שייכותו לשליחות זו, אעפ"כ עליו למלא שליחותו הפרטית שהטילה עליו ההשגחה הפרטית. וכאשר יעסוק בה בשמחה וחפץ, הנה בטוח יהי' שיצליח, ולכשיזכה יגיע גם לידי הבנה והשגה אח"כ, אלא שלא יעשה ההבנה וההשגה בדבר תנאי קודם למעשה, כי ההבנה, אם יזכה לה, באה כתוספת שכר בעד המעשה העשוי.

בשכלו שייכות ונגיעה זו אליו, הוא מההעלמות וההסתרים שבדבר²³.

ח. ובוזה יוכן עניין "אך בגורל יחלק את הארץ", בגורל שהוא למעלה מטעם ודעת. כי היו בארץ ישראל חלקים שונים: הר שפלה ועמק, שדה לבן, שדה פרדס²⁴, וכו'. וחלוקת הארץ על-פי הגורל למטה, שלזה נפל חלקו בהר, ולזה בשפלה ובעמק, לזה שדה לבן, ולזה שדה פרדס, הוא לעומת שייכותו הפרטית של כל אחד ואחד לחלקו בארץ ישראל הרוחנית, שנשתלשלה ממנה נחלתו בחלוקת ארץ ישראל הגשמית. וזהו עניין "אך בגורל יחלק את הארץ", כי שייכותו של כל אחד ואחד לחלקו הפרטי אינה על-פי טעם ודעת, אלא עניין שלמעלה מטעם ודעת, שדוגמתו למטה הוא עניין הגורל.

ט. כיון שגילו לנו דבר זה, והתורה היא נצחית²⁵ בכל זמן ובכל מקום, הנה עניין זה נוגע לנו במיוחד. לכל אחד מאתנו יש עניין מיוחד השייך אליו בפרט, ועל אף ההעלמות וההסתרים שיש לו

23) ראה גם לקו"ש ח"ג בתחילתו.

24) ראה ב"ב קכב, א. ומבואר בסה"מ תרכ"ו ע' רה (בהוצאת תשמ"ט - ע' קעז ואילך).

25) תניא רפי"ז.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 240 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 124 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

"לאלתר לגאולה" – עכשיו ממש!

גילוי הפנימיות שבגלות בשבתות דווקא

בנוגע לעניין "בין המצרים" כבר דובר פעמים רבות, שלמרות שימים אלו קשורים בגלוי עם ירידה הכי גדולה, דברים בלתי רצויים שקרו אז, אולם הכוונה בירידה זו – צורך עלייה, בכדי להגיע למקום ודרגה גבוהים יותר משהיה מלכתחילה (לפני הירידה), כיתרון האור מן החושך אשר מתגלה על-ידי אתהפכא חשוכא לנהורא, ועד לעלייה של גאולה האמיתית והשלימה, גאולה שאין אחריה גלות (למעלה מהמצב שהיה בבית ראשון ושני – קודם הירידה) – אשר באה כתוצאה מכך שההעלם והסתר (הגלות) מעורר התגברות בעבודה (מעשינו ועבודתנו) של יהודי (יותר מכפי שהיה קודם הירידה), אשר מביאה את הגאולה.

[...] אלא שלעת עתה הטוב בתכלית ההעלם וההסתר (ויתגלה לעתיד לבוא), כי הקב"ה רוצה שהגילוי של זה יבוא על-ידי העבודה של בני-ישראל (מעשינו ועבודתנו), לזכך את העולם ולעשותו ל"כלי" לקבל את הטוב הכי נעלה – שעל-ידי זה מתגלה הטוב של "בין המצרים" והגלות (על-ידי שמכניסים בה את ה"אלף" של אלופו של עולם) – העלייה שלא בערך של הגאולה האמיתית והשלימה, שאין אחריה גלות (ושההעלם שלפני זה היה רק הכנה והכשרה לגאולה).

[...] העניין הנ"ל (גילוי פנימיות הטוב ב"בין המצרים") נמצא בגילוי (גם בזמן הזה) בשבתות ש"בין המצרים", כיוון שאז לא קיימים דיני אבלות וצער (כי אין עצב בה), ואדרבה – מצווה לענגו (בעונג אכילה ושתייה, בשר שמן ויין ישן). ו"ביום שמחתכם אלו השבתות". מובן שאז נמצא בגלוי רק צד הטוב והעלייה שב"בין המצרים". ואדרבה: בשל היותה שבת ב"בין המצרים" (כשבימי החול ישנם הגבלות בשמחה כו') – ישנו אז (וצריך להיות) יותר עונג ושמחה (מאשר בשאר שבתות השנה), כיתרון האור מן החושך.

(שבת-קודש פרשת פינחס, י"ט בתמוז ה'תשמ"ט. התוועדויות תשמ"ט, עמ' 47:49 – תרגום מאידיש)

ההכרזה "לאלתר לגאולה" עדיין בתוקפה

עיקר עבודתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו היא – לקרב ולמהר את הגאולה, כפי שהכריז ופרסם בקול קורא: "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה" [...].

אמנם כאן באים אלו אשר "תואנה הם מבקשים", וטוענים: הכרזה זו – "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה" – היתה לפני כמה וכמה שנים, ואף-על-פי-כן "עדיין לא בא", ואם-כן, פירוש "לאלתר לגאולה" אינו מוכרח להיות באופן שתיכף ומיד ממש!

ובכן, טענה זו היא טענתו של ה"מלך זקן וכסיל" וכל אלו שטוענים טענה זו – הם שלוחיו של ה"מלך זקן וכסיל" אשר מתלבש בדבריהם... ועלא-אחת-כמה-זכמה כאשר הם טוענים זאת מתוך "געשמאק", רחמנא-ליצלן – שאז, ה"חורבן" שב"עולם קטן זה האדם" הוא באופן חמור ביותר!

"לאלתר לגאולה" פירושו – תיכף ומיד ממש, ופשיטא, שזו היתה כוונתו של נשיא דורנו בהכריזו בשעתו "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", אלא שבעוונותינו הרבים לא זכינו לכך...

ולכן, גם לאחרי שעברה שנה שלמה מאז שהכריז נשיא דורנו "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה" ועדיין לא בא – המשיך להכריז ולפרסם שצריך להיות "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", וכן המשיך והכריז לאחרי שעברו כמה שנים, ובהדגשה – "לאלתר" ממש!

וכמו כן בימים אלו – מכריזים "לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה", "משיח נאו", תיכף ומיד ממש!

(שבת פרשת פינחס תשמ"ה, התוועדויות תשמ"ה כרך ה, עמ' 2617, 2622)

ה'קבוצה' מארץ הקודש

ההיתר היחיד על-פי שולחן ערוך ליציאת בחורים מארץ הקודש לחוץ-לארץ • על הבחורים להחליט החלטה תקיפה ללמוד בשקידה והתמדה ולהתנהג בהתנהגות חסידית, קבע הרבי • מה ענה הרבי לבחור ששאל אם יוכל גם לעבוד, ומה ההכנה האמיתית של בחור בימים שקודם חג הפסח • לקט אודות ה'קבוצה' המפורסמת, תלמידים הנוסעים ללמוד בחצר הרבי למשך שנה תמימה

לתלמיד] הנחוץ לו, ויהירצון שיסודר הכל בעתו ובזמנו, והשם יתברך יביאו למחוז חפצו האמיתי הוא חפץ ה' בשעה טובה ומוצלחת. בטח ראה השיחה של שבת-קודש מברכים כסלו תשי"א אשר בה מדובר על אודות האחריות שלוקחים על עצמם תלמידי ארץ-ישראל בניסיעתם לחוץ-לארץ ללמוד תורה.

'שולחן-ערוך' אינו משחק

מעשה בבחור עולה חדש (מבוכרה) שנסיעתו ל'קבוצה' היתה כרוכה בחובות גדולים. כשהגיע לניו-יורק ביקש את רשות הרבי לעבוד קצת כדי לשלם את החובות. הרבי שלל זאת וקבע: כאן רק ללמוד, וה' יצליחו.

הבחור התמסר ללימודים והתעלה מאוד מהבחינה הרוחנית. גם מבחינה גשמית ראה את ברכת ה' כאשר בעל-החוב העיקרי מחל על החוב (חוזר ישיבת תורת המרכזית ברוקלין נ"י. – אלול תשס"ט, עמ' ט).

בחור שנכנס אל הרבי אמר לפי תומו, כי בא לכאן לא כדי ללמוד אלא כדי לקבל מהאוירה כאן, ההתועדויות של הרבי וכו'. הרבי הגיב: אם כך, עליך לארוז את המזוודות ולחזור לארץ-קודש עוד לפני שבת-קודש, ולהסתדר בעבודה

גולים למקום תורה

הפעם הראשונה שקבוצת בחורים יצאה מארץ-ישראל ללמוד בחצר הרבי הייתה בשנת תש"י, זמן קצר לפני ההסתלקות הרבי הריי"צ בי' בשבט תש"י. רק מקצתם הספיקו לראות את הרבי הריי"צ, ואילו האחרים היו אז על האונייה, בדרכם לניו-יורק, ולא קיבלו את הבשורה הקשה עד אחרי שבועיים, בהגיעם לניו-יורק.

בהתועדות שבת-קודש פרשת חיי שרה תשי"א אמר הרבי דברים ברורים אל הבחורים האלה (תורת מנחם כרך ב, עמ' 92):

מהדברים היחידים שרק בשבילם מותר לצאת מארץ-ישראל לחוץ-לארץ (ולולי זאת אסור לצאת מארץ-ישראל) הוא "ללמוד תורה" (רמב"ם הל' מלכים פרק ה' הלכה ט'), ובנידון-דין, לקח הרבי על עצמו את האחריות והורה להם – לתלמידי הישיבה שבאו מארצנו הקדושה – לצאת מארץ-ישראל בשביל ללמוד תורה, וכיון שכן, הרי אם חסר אצלם חסוֹשֵׁלוֹם בלימוד התורה, נמצא, שהרישיון ליציאה מארץ-ישראל אינו בתוקפו על-פי דין.

בה' תמוז תשי"א כותב הרבי לבחור בארץ-ישראל (אגרות קודש כרך ד, עמ' שסב):

קבלתי מכתבו מ"כ"ד סיון אשר בו מודיע שקבל רשיון היציאה וגם האפידיוויט [=אשרת כניסה

כפר-חב"ד, קריית-גת ותורת-אמת בירושלים" (שיחה סלפונית של הרב חודקוב לרב אפרים וולף - 'ימי תמימים' כרך ד' עמ' 273).

הרב וולף משיב לרבי ב' בניסן (שם עמ' 273): "עם התלמידים שנסעו דיברנו עם כל אחד ואחד ממש והזהרנום בהתאם למברק כ"ק אדמו"ר שליט"א".

בהתוועדות שבת-קודש פרשת מצורע תש"ל (שיחות קודש תש"ל כרך ב, עמ' 11) סיפר הרבי: שאלתי בחור פלוני מדוע אינו לומד - הוא הרי הבטיח שישב וילמד וגם הבטיח לי אישית שהוא ינהג כך? והלה השיב כי הוא אכן הבטיח, אך הוא התכוון להתחיל ללמוד רק לאחר חג הפסח... פסק-דינו של הרמב"ם שצריך לשבת וללמוד כולל גם את הימים שקודם חג הפסח, וגם בפסח עצמו ולא רק לאחר חג הפסח. למרות שבפסח יש עיסוקים - שואלים שאלות ומתרצים תירוצים - הרי ימי הפסח צריכים להיות מוקדשים כליל ללימוד התורה, והוא הדין בנוגע לימים הקודמים לחג - אין עניינו של החבור להסתכל איך פלוני אופה מצות ואיך אלמוני עורך הכנות לפסח - ההכנה לפסח צריכה להיות על-ידי שיושבים ולומדים בשקידה והתמדה.

תועלת לעם-ישראל

בשנים תש"כ-תשכ"א העלה הרבי את הרעיון של 'חילופי תלמידים' מניו-יורק לארץ-הקודש ומארץ-הקודש לניו-יורק (הרבי אף רמז על הרעיון בחלקו בהתוועדות פורים תש"כ - ראה תורת מנחם כרך ז"ך עמ' 459).

במקום אחר (מבוא 'ימי תמימים' כרך ג, עמ' 15) נמסר כי זה היה במהלך 'יחידות' של המשפיע הרה"ח ר' שלמה-חיים קסלמן, אשר ביקר בחצרות קדשנו בי"ט כסלו תשכ"א. באותה יחידות עלתה הצעה לחילופי תלמידים בין ישיבת 'תומכי תמימים' אשר בחצר הרבי בי"ט 770 ובין הישיבה בלוד, דבר שעשוי להועיל לשתי הישיבות, בבחינת 'פנים חדשות'. 'התועלת שבזה - לתלמידי ארץ-הקודש שיבואו לניו-יורק - היא לא רק להם אלא לטובת העם כולו ולארץ-הקודש תבנה ותכונן בפרט', אמר אז הרבי.

דתית בארץ-הקודש.

הבחור החל לבקש על נפשו מהרבי. הרבי לא ויתר ואמר:

עם השולחן-ערוך אינני משחק. על-פי שולחן-ערוך אין שום היתר לצאת מארץ-הקודש אלא בשביל לימוד תורה.

התמדה ושקידה מתאימות

בי"ט אלול תשכ"ח (אגרות-קודש כרך כה עמ' קעט) כתב הרבי במענה להודעה על הגעת הבחורים תלמידי ה'קבוצה' מארץ-הקודש:

ויהא בשעה-טובה ומוצלחת בכל - ואזכירם על הציון להנזכר לעיל ולכתיבה וחתימה טובה.

בטח ינסו מיד לסדר הלימודים בנגלה ובחסידות ובהתמדה ושקידה מתאימות לגודל ערך ימים אלה... והובטחו: אדם מקדש עצמו כו' מקדשין אותו הרבה מלמעלה.

הרבי המשיך והדגיש את הנושא בעוד הזדמנויות. אחת מהן לדוגמה בשנת תשכ"ח: ההיתר על-פי הרמב"ם - לימוד התורה ובאופן של הוספה.

תלוי בהחלטת התלמידים

כך גם כתב הרבי להנהלת הישיבה בל"ג בעומר תשל"ה (אגרות קודש כרך ל, עמ' רג):

תלמידי הישיבה באו מארץ-הקודש והיתר הרמב"ם בזה המפורסם בספר[ו] יד החזקה, מובן ופשוט אשר לשבת וללמוד בשקידה ובהתמדה בשמירת כל סדרי הישיבה בדיוק.

בו' בניסן תש"ל ('ימי תמימים' כרך ד, עמ' 271), שיגר הרבי מברק לקראת נסיעת ה'קבוצה' ובו נאמר:

תמונה ומזורה השמועה שכאילו לא הזהירו כל אחד מהתלמידים הרוצים לנסוע לכאן שזהו ממש תלוי בהחלטתם התקיפה ללמוד כאן בהתמדה וביראת שמים ובהנהגה חסידותית, ובוודאי יזהירו עתה ויודעוני בטח.

המברק הנדיר נשלח להנהלות ישיבות חב"ד בארץ-הקודש בעניין התלמידים הנוסעים - "הוא מופנה לכל יחיד מהתלמידים גם מתומכי תמימים

פרשת פינחס

פרשת פינחס

הרבי מהר"ש אמר פעם בילדותו, בדרך הצחות: הפרשיות חוקת ובלק מחוברות לפעמים, וכמותן הפרשיות מטות ומסעי; ואילו פרשת פינחס אינה מחוברת לא לבלק ולא למטות. זאת משום שפינחס 'דוקרני'...

(מפי השמועה)

והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם (כה, יג)

פינחס שלא ברצון חכמים... בקשו לנדותו, אילולי שקפצה עליו רוח הקודש ואמרה: והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם (ירושלמי סנהדרין ספ"ט)

פינחס העמיד בסכנה לא רק את גופו (שכן בני שבט שמעון היו עלולים להרגו) אלא אף את נשמתו (שהרי החכמים ביקשו לנדותו), ובלבד שתוסר חמתו של הקב"ה מעל ישראל ותיפסק המגפה. כיוצא בזה אנו מוצאים אצל הבעל-שם-טוב ותלמידיו, שלא אחת הפקירו את העולם הבא שלהם למען טובתו של יהודי שני.

(לקוטי שיחות כרך יח, עמ' 320)

תחת אשר קינא לאלוקיו (כה, יג)

פינחס קינא לכוח האלוקי שבני-ישראל ניצלו לרעה כאשר נהו אחרי בנות מואב. מבואר בחסידות שכוח ההולדה הוא בעצם כוח אלוקי (בהיותו כעין כוח הבריאה יש מאין, שהוא בחיק הבורא בלבד), אלא שיכולת אלוקית זו ניתנה אף לבשר ודם.

(לקוטי שיחות כרך ת, עמ' 153)

ויכפר על בני-ישראל (כה, יג)

שעד עתה לא זו, אלא עומד ומכפר עד שיחיו המתים (ספרי)

מה נשתנה חטא פעור משאר חטאי בני-ישראל, שהוא זקוק לכפרה תמידית? אלא המשמעות הפנימית של חטא פעור היא החשבת תענוגי העולם ועשייתם עיקר, ומידה זו מצויה בקרבנו תמיד.

(לקוטי שיחות כרך ז, עמ' 1327)

ובני קורח לא מתו (כו,יא)

בכל דור ודור קיימים יורשיו של קורח וממשיכי דרכו.

(ספר השיחות תש"א, עמ' 138)

עולה תמיד (כח,ג)

קרבן התמיד, המסמל את כללות הקרבנות, היה עולה, שהוא "כליל לה".
לומר לך: אם רצונך להגיע לדבקות אמיתית (קרבן מלשון קירוב), עליך לעבוד את עבודתך "כליל לה" – שלא על-מנת לקבל פרס.

(מהתוועדות י"ב בתמוז ה'תשד"מ. התוועדות תשד"מ כרך ז, עמ' 2180)

* * *

קורבן עולה, שהיה "כליל לה", רומז לביטול מוחלט להקב"ה; ו"עולה תמיד" מורה שביטול זה הוא תמידי, במשך כל היום.
ובעבודת האדם: מיד בראשית היום מבטאים ביטול מוחלט להקב"ה על-ידי אמירת "מודה אני", וביטול זה מטביע את חותמו על כל היום.

(לקוטי שיחות כרך ג, עמ' 940)

זה האשה אשר תקריבו לה'... את הכבש אחד תעשה בבוקר (כח,ג-ד)

פתח הכתוב בלשון רבים ("תקריבו") וסיים בלשון יחיד ("תעשה").
מסביר כ"ק אדמו"ר הזקן:
קול הכבש מעורר רחמים, ומשמעותה של הקרבת הכבש בעבודת האדם היא – התעוררות רחמים על הנשמה, שירדה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא. הפסוק פותח בלשון רבים, שכן זו חובתו של כל יהודי ויהודי.
ואולם התעוררות זו באה על-ידי מוח הדעת, דהיינו התבוננות מעמיקה בגודל הירידה. לכן מופנה הציווי על העשייה בפועל אל משה רבנו, שהוא ממשיך את בחינת הדעת בנשמות ישראל, כמבואר בחסידות.

(לקוטי תורה במדבר עמ' עח)

את הכבש אחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים (כח,ד)

הן בתקופות של 'בוקר' בחיים, תקופות מאושרות, הן בתקופות של 'בין הערביים', תקופות קשות – יש להתמיד בעבודת הקרבנות, קירוב לה' ודבקות בו יתברך.

(מהתוועדות י"ב בתמוז תשד"מ. התוועדות תשד"מ כרך ז, עמ' 2182)

עולת תמיד העשויה בהר סיני (כה,ו)

"עולת תמיד" – זו התשוקה התמידית של הנשמה לצאת מן הגוף ולחזור אל שורשה ומקורה האלוקי (בלשון החסידות: "אהבה מסותרת").
"העשויה בהר סיני" – אהבה זו נקבעה בכל נשמה יהודית על-ידי ההתגלות הנעלית של מעמד הר סיני.

(אורי-התורה במדבר עמ' א'קנו)

ויהי מורא שמים עליכם

ננטיגיגנוס איש סוכו קיבל משמעון הצדיק. הוא היה אומר: אל תהיו כעבדים המי-
שמשין את הרב על־מנת לקבל פרס, אלא הוּו כעבדים המשמשין את הרב שלא
על־מנת לקבל פרס; ויהי מורא שמים עליכם (פרק א, משנה ג)

פירוש רבינו עובדיה מברטנורא:

פרס – לשון ערך, "בערכך" מתרגמין "פורסניה" והוא מה שאדם נותן למי שעבד אותו והוא אינו חייב
בדין ליתן לו כלום, כמו מה שיינתן אדם לבנו קטן, או לאשתו, או לעבדו מפני קורת־רוח שעשו לו, ואפילו
לחקות פרס כזה לא יעבוד אדם את בוראו אלא מאהבה בלבד.

פירוש כ"ק אדמו"ר:

השאלות במשנתנו: א) הרי זה בניגוד למה שכתוב "כבד את אביך ואת אמך למען יאריכון ימיך" (ועוד
כיוצא בזה), שזה, לכאורה, על־מנת לקבל פרס? ב) למה לא התחיל התנא בצד החיובי ("הוּו כעבדים כו")?
ג) "ויהי מורא שמים עליכם" – הלא יראת ה' היא אחת מרמ"ח מצוות עשה שבתורה, ולא הנהגה של מידת
חסידות? ד) מה פשר הלשון "עליכם" (ולא "בכם").
והביאור:

מצד שורת־הדין רשאי אדם לעבוד את ה' על־מנת לקבל פרס, כמאמרם ז"ל: "לעולם יעסוק אדם בתורה
ובמצוות שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה". ועל זה נאמר "למען יאריכון ימיך". והתנא מחדש
לנו כאן, במילי דחסידותא, שאף־על־פי־כן "אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על־מנת לקבל פרס".
והנה, מאומרו "אל תהיו כעבדים" מוכן שמדובר באדם שהוא בדרגת "עבד", שבהפקירא נוחא ליה. אי
לזאת, צריכים להודיעו בתחילה שקיימת עבודה כזו (של על מנת לקבל פרס), אלא שמצד מידת חסידות
עליו לעבוד את קונו שלא על־מנת לקבל פרס. לכן התנא מקדים "אל תהיו כו", ורק אחר כך הוא אומר
"אלא הוּו כו".

והנה מבואר בחסידות שאהבה ויראה הן שתיים שהן ארבע: יראה תתאה ויראה עילאה, אהבה זוטא
ואהבה רבה. ועניינן: יראה תתאה – שירא מהעונש (או על־כל־פנים מהפגם שנגרם לו על־ידי החטא). יראה
עילאה – יראת הרוממות ויראת בושת, היינו שירא מהחטא עצמו, שהוא נגד רצון ה'. אהבה זוטא – האהבה
מצד הטוב המגיע אל האדם על־ידי עבודתו, הן טוב גשמי והן הטוב הרוחני ביותר. אהבה רבה – שלא על
מנת לקבל פרס כלל. וסדר העבודה הוא – יראה תתאה, אהבה זוטא, אהבה רבה ויראה עילאה.

וארבע הבחינות מרומזות במשנתנו: אל תהיו כעבדים – יראה תתאה, על־מנת לקבל פרס – אהבה זוטא,
שלא על־מנת לקבל פרס – אהבה רבה, ויהי מורא שמים עליכם – יראה עילאה. ומאחר שביראה עילאה
גופא יש שתי דרגות: מה שהאדם ממשיך על עצמו ב"אתערותא דלתתא", והבאה מלמעלה ב"אתערותא
דלעילא", שהיא "עיקר היראה", לכן אומר "ויהי מורא שמים עליכם" – לכלול גם בחינה זו שבאה מלמעלה,
בבחינת מקיף על האדם.

(מהתוועדות שבת־יקודש פרשת פינחס תשל"ז – בלתי מוגה)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת פינחס¹

כ"ד בתמוז – מברכים החודש מנחם-אב

יום חמישי

כ"ט בתמוז, ערב ראש-חודש

שיעור תהילים: היום אומרים גם את השיעור של יום ל' בחודש.
את מטבעות הצדקה (שנותנים לקופות בבית-הכנסת קודם או אחרי התפילות) מחלקים בערב-ראש-חודש למטרות הצדקה שבעבורן נועדו².
במנחה אין אומרים תחנון.

יום שישי

א' במנחם-אב – ראש חודש

ערבית: לפני שמונה עשרה אין מכריזים 'עלה ויבוא', אבל טופחים על השולחן, להזכיר לציבור לומר זאת.

שחרית: חצי הלל, ואברהם זקן, זבדיה, קדיש בתקבל. שיר של יום, הושיענו, ברכי נפשי, קדיש יתום. קריאת התורה לארבעה עולים בקרבן התמיד ומוספי שבת ור"ח שבפרשת פינחס (במדבר כח, א-טו). חצי קדיש. הגבהה וגלילה. אשרי, ובא לציון. הש"ץ מסיים 'ובא לציון' לעצמו, ולא בקול רם. אומרים 'הללו' ומכניסים את ספר-התורה לארון הקודש. חולצים תפילין דרש"י³, ומניחים תפילין דרבני-תתם. קריאת-שמע (ואין כופלין 'ה' אלוקים אמת'). שש זכירות. חולצים

השכם בבוקר - אמירת כל ספר תהילים בציבור. אחר-כך לומדים כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר-כך התפילה.
הפטרה: "דברי ירמיהו" (ירמיהו א, א - ב, ג), הנדפסת בחומשים בסוף פרשת מטות.
המולד: אור ליום חמישי, בשעה 12:29 ו-6 חלקים.

מברכים החודש: ראש חודש מנחם-אב ביום השישי.

אין אומרים 'אב הרחמים'.
התוועדות בבית הכנסת.
מנחה: אבות פרק א'.

(1) ברוב המקורות הישנים (כמו: סה"מ תרס"ט, עת"ר, אעת"ר, עטר"ת, המשך תרס"ו, המשך תער"ב, סה"מ תרפ"ז, תש"ב, היום יום, לקוטי שיחות א"ד. וראה גם ח"ג עמ' 256 הע' 1. חכ"ג עמ' 397 בגוף המכתב) - 'פנחס' חסר יו"ד. במענה משנת תשכ"ב (אג"ק חכ"א עמ' עח) לשאלת הנמען מדוע כתב הרבי את שמו חסר, הביא הרבי את דברי מהרש"ל, "דרובן כותבין חסר", והוסיף: "כנראה הכוונה במקום שאינו נוגע לדיון. וכן הוא בש"ס בשמות דרבי פנחס בן יאיר וכיו"ב". לראשונה מופיע 'פנחס' מלא בלקוטי שיחות ח"ג עמ' 93, ושם בהערה 1 ציין הרבי מקורות לזה. להלן הערה מחלק ח"י עמ' 318: (4) מלא - ראה בית שמואל הל' גיטין, שמות אנשים. שי למורה שם. ובטיב גיטין שם. ועוד. וראה בעניין פינחס מלא בווהר חלק ג (נוב, ריג, רכא, רלוב) מנחת שי ריש פרשתנו...".

ביחות ש"פ בלק תשט"ז סכ"ד (תורת מנחם ח"ז עמ' 97) הסביר הרב, שהעניין ד'מלא' הוא על-דרך מה שכתוב "אלה תולדות פרץ" תולדות מלא, ששייך למשיח, שאז יהיה באופן כפי ש"עולם על מילואו נברא", עיי"ש. ואולי זו הסיבה שהרבי (החל מהשיחה דח"ג הנ"ל) דייק לכתוב תמיד ביחותיו באופן זה. וראה גם תורת מנחם ח"א עמ' 144.

(2) ספר המנהגים עמ' 77.

(3) המתפלל בביהכ"נ שאינם מניחין תפילין דר"ת, וממהר להניחם כדי להספיק תפילת מוסף עם הציבור, ייזהר שלא יחלוץ התפילין בפני הספר-תורה (שו"ע אדה"ז סו"ס כה) אלא יסתלק לצדדין, או יחלצם מתחת הטלית-גדול (משנ"ב שם ס"ק נח). ואם עובר ל'חדר שני' יעשה זאת אחרי גמר ה'קדושה דסדרא' (תרגום הפסוק "ברוך כבוד ה' ממקומו". שו"ע הבי"ס קלב ס"ב).

התפילה¹³ [ותוספת מיוחדת בכל מעבר מתקופה לתקופה בימים אלו גופא: עד ראש־חודש מנחם־אב, מראש־חודש מנחם־אב¹⁴, השבוע שחל בו תשעה באב, ערב תשעה באב, ותשעה באב]¹⁵. וגם בשבתות – באופן המותר על־ידי אכילה ושתייה וכיוצא־בזה, בנוסף על נתינת הצדקה בערב שבת קודש כנהוג בהוספה עבור השבת¹⁶. מובן, שההוספה בתורה בעניין שהזמן גרמא, צריכה להיות גם אצל הילדים [והילדות] הנמצאים במחנות הקיץ¹⁷.
”תשעת הימים”¹⁸:

משנכנס אב ממעטין בשמחה ובמשא ומתן של שמחה. ואסור לקנות בגדים ומנעלים חדשים או לתת לאומן לעשות לו, ואפילו אין משתמשים בהם עד לאחר תשעה באב. ואסור לכבס בגדים (חוץ מבגדי קטנים) אפילו להניחם לאחר תשעה באב. וכתונת לשבת מותר לכבס רק על־ידי גוי, ואסור ללבוש בגדים מכובסים שלא לבשם עדיין (אלא לכבוד שבת־קודש). [ולכן נוהגים ללבוש לפני ראש־חודש לזמן־מה את כל הבגדים המכובסים שעומדים ללבוש במשך תשעת הימים¹⁹]. בעלי הברית: המוהל, הסנדק, והוריי־הבן, מותרים ללבוש לבנים ובגדי שבת.

ואסור לרחוץ את כל הגוף לתענוג אפילו בצונן,

תפילין דרבני־רתם. הש”ץ אומר (ולפחות מסיים בקול) איזה מזמור, חצי קדיש. תפילת מוסף. ביום זה יש להוסיף במיוחד בתורה, תפילה וצדקה⁴, והצדקה – הוצאת שתי סעודות, ומה טוב – שלוש סעודות. מי שלא הספיק להחליט על־דבר קיום הוראה זו ושל לימוד ענייני בית הבחירה לפני בין־המצרים, עליו להחליט זאת בהקדם, ויפה שעה אחת קודם⁵. ומובן אשר אלה שלא עשו בפועל ככל הפעולות דלעיל בזמן – כדאי להשלימן גם לאחר מכן⁶.
”מובן בפשטות, שכל הנ”ל שייך גם לנשי ובנות ישראל”⁷.

”בית הבחירה”:

בימי ‘בין המצרים’ גופא יש להוסיף ב’משפט’ (לימוד התורה, לכל לראש – בהלכה למעשה מדיני ימים אלו⁸, וכן [בכל יום, ועל־אחת־כמה וקמה בשבתות, שעניינן ‘הקדמת רפואה’⁹] במיוחד בענייני התורה העוסקים בגאולה¹⁰ ובבניין בית המקדש, ולכל לראש – הפרקים בספר יחזקאל מ־ מג המדברים בעניין בית־המקדש השלישי, משנה – מסכתות מידות ותמיד¹¹ והלכות בית־הבחירה¹² להרמב”ם) ו’צדקה’ יותר מהנתינה הרגילה לפני

4 יתר על הנהוג בכל ערב־ראש חודש (המנהג, בהתוועדויות תשמ”ו ח”ג ס”ע 593).

5 ‘על־פי פסק־דין שו”ע או”ח סי’ תקע”א ס”ג”.

6 מתוך: פתח־דבר להלכות בית הבחירה להרמב”ם עם חידושים וביאורים של הרבי (הוצאת קה”ת, מוצש”ק מברכים מנ”א, תשמ”ו, ברוקלין נ.י.).

7 לקוטי־שיחות כרך כד עמ’ 266. ולהעיר שנשים חייבות לסייע במצוות בניין ביהמ”ק (הל’ בית־הבחירה פ”א ה”ב), ושהערה זו שייכת להוספת שהורה הרבי בכל העניינים מ”ז בתמוז ואילך.

8 ‘לדעת את המעשה אשר יעשון, כל זמן שמשיח צדקנו עדיין לא בא’ – עפ”י ‘התוועדויות’ תשמ”ח ח”ד עמ’ 78, 91 (מוגה), 108.

9 בלקוטי־שיחות כרך כד עמ’ 265 מזכיר גם את לימוד ספר הזוהר, והסברתו בתורת החסידות. כן מזכיר שם אודות הוספה גם בקו התפילה – בעבודתה באיכות, וכן באמירת תהילים – עכ”פ מזמור אחד נוסף בכל יום. ומעורר ע”ז גם בכרך כח עמ’ 286 הע’ 60, וש”נ.

9 ספר־השיחות תש”נ ח”ב עמ’ 578.

10 ספר־השיחות תשמ”ט ח”ב עמ’ 606.

11 ספר־השיחות תש”נ ח”ב עמ’ 579 והערה 186. ובהתוועדויות תשמ”ט ח”ד עמ’ 38 הלשון ‘ומקצת במסכת תמיד’.

12 ופעם אחת מצאנו שהורה הרבי ללמוד בנוסף לכך גם ‘הלכות הקורבנות’ (שיחת מוצש”ק פ’ דברים תשל”ט, הנחת הת’ בתי מוגה סכ”ו וסס”א).

13 לקוטי־שיחות חכ”ג ס”ע 265. ובפרט בצדקת מקדש מעט – בתיכ”נ ובתי־מדרש (שיבות וכו’), לקו”ש כח עמ’ 287. וראה סה”ש תנש”א ח”ב עמ’ 733.

14 בהתוועדויות תשמ”ו ח”ד עמ’ 187 מבואר, שהל’ בית הבחירה נחלקו לשמונה פרקים, כדי ללומדם שמונה ימים ‘עד ערב ת”ב לפני חצות’, עיי”ש. מאידך, בסה”ש תנש”א (מוגה) ח”ב עמ’ 691 הערה 87, מפורש שיש ללמוד שיעור הבל’ בית הבחירה גם ביום תשעה באב (נדחה) בעצמו: ‘באופן המותר, כמובן, לאחר חצות היום, או להשלים במוצאי היום’. ולכן לא נכנס העניין בפנים.

15 ‘התוועדויות’ תש”נ ח”ד עמ’ 102.

16 ‘התוועדויות’ תשמ”ח ח”ד עמ’ 96 הערה 127.

17 ‘התוועדויות’ תשמ”ח ח”ד עמ’ 50. וכנראה ה”ה לסיימם המובאים אח”כ.

18 לוח כולל־חב”ד.

19 כף־החיים סי’ תקנא ס”ק צא. ולמעשה נוהרים בזה בחולצות ומכנסיים, שמלות וחצאיות, אך לא בלבנים וגרביים. [מי שלא רשאי ללבושם. יניחם לזמן־מה על הרצפה להוריד הבגד מניקונו, ואח”כ רשאי ללבושם. כן ניתן ללבוש בש”ק בתנאי שיהנה מזה בש”ק עצמה, אחד בלילה ואחד בבוקר ואחד בצהרים וכדומה].

יוס מ'תשעת־הימים'²⁸, מראש־חודש [ומה טוב גם לפני זה²⁹] עד תשעה באב, וגם בערב תשעה באב ובתשעה באב – באופן המותר על־פי שולחן־ערוך [ובמקום המתאים – גם עם סעודה והתועודות³⁰].
 "ומהטעמים בדבר – כיוון שבימים אלו מחפשים את כל האופנים המותרים כיצד להוסיף בעניינים טובים ושמחים, ועל־ידיזזה לגלות את הטוב־הפנימי שבירידה הקשורה עם ימים אלו³¹, החל מ'פיקודי ה' ישרים משמחי לב' – עושינן שמחה לגמרה של תורה.
 "ומפני טעם זה³² כדאי לערוך סיום גם ביום השבת שב'תשעת הימים'.

"ומה טוב – 'רוב עם הדרת מלך', לשתף עוד כמה וכמה מישראל (מצד אהבת־ישראל ואחדות־ישראל) בשמחה, גם אם רובם לא סיימו בעצמם המסכת. ולהוסיף, שכדאי ונכון לערוך 'סיומים' על מסכתות כאלה שסיומן בעניינים שקל לאומרים ולהסבירם במהירות לכל אחד ואחד מישראל, אפילו פשוט שבפשוטים³³, שב'סיומים' אלו יכולים לשתף גם יהודי שפוגשים ברחוב, ובאמצע עסקיו – כשחוזרים לפניו על הסיום, או אף שאומרים לו המאמר דסיום המסכת מבלי לספר לו שזהו 'סיום', שהרי 'זכין לאדם שלא בפניו'.
 [מי שיכול – יסיים בעצמו; אם לאו – ישתתף לפחות במעמד 'סיום' של אחרים; ומה טוב

ולרפואה ולצורך מצווה [וכן המצטער מפני החום והזיעה²⁰] – מותר. הטובל בכל ערב שבת²¹ מותר לטבול ולרוחץ ראשו, פניו, ידיו ורגליו²² לשבת. אסור לאכול בשר ולשתות יין (מלבד בשבת ובסעודת מצווה).

אין נכנסים לדירה חדשה בתשעת הימים. פעם ענה הרבי: טוב לדחות לאחר ט"ו באב²³, ופעם אחרת הורה: "באם אפשר... בחודש אלול הוא חודש הרחמים"²⁴.

עצת הרבי בדבר טיפול רפואי: באם אפשר – יש לדחותו לאחר יום התשיעי באב. וכל עכבה לטובה. ובאם הרופא ידחק בדווקא את השעה, יש לעשות זאת קודם שבת חזון²⁵.

סיומים²⁶:

"המנהג לערוך 'סיומים'²⁷ למסכתות הש"ס בכל

(20) שו"ת אגרות־משה אה"ע ח"ד סי' פד אות ד, נטעי־גבראל הל' בין המצרים ח"א פמ"ב ס"ד. וראה גשר־החיים ח"א ס"ע רכ, המתיר בזה באבילות דיחיד אפילו בסבון ובמים חמים (וע' נטעי־גבראל הל' אבילות ח"א פרק קה סי"ג). מאידך בכף־החיים סי' תקנ"ד סוף ס"ק מו כתב בענייננו, שאם יכול להעביר זאת בצונן לא ירחץ בחמין.

(21) וכן הטובל בכל יום, לענין הטבילה בלבד. ראה לוח 'דבר־בעתו'.

(22) ולמעשה רוחצים כל הגוף, במים חמים ובסבון. וכן הורה הרה"ג והמשפיע ר' חיים־שאל ברוק ע"ה. (וצ"ע מהמובא בליקוטי־סיפורים להרב פרלוב ע"ה מהדורה ראשונה עמ' קכב). וראה בכ"ז בס' 'מנהג ישראל תורה' סי' תקנ"א ס"ק יא.

(23) אגרות־קודש כרך ט עמ' רכח.

(24) שם כרך יט עמ' שצ.

(25) שם עמ' שעו.

(26) עיקר הדברים – מוגה, מסה"ש תנש"א ח"ב עמ' 708 ועוד, ומסה"ש תשמ"ח ח"ב עמ' 564, ומשיחות־קודש תש"מ עמ' 672 – שיחת ש"פ מטות ומסעי תש"מ, בלתי מוגה. ושולבו הוראות מכ"מ כמצויין בהערות.

(27) אף שיש דעות שניתן לעשות סיום על פרק, או על מסכת שלמה במשניות, מוטב לערוך סיום על מסכת בגמרא. 'סיום' עם כל הפרטים, לכל הדעות, כמו מסכת תמיד ('התועודות' תשמ"ט ח"ד עמ' 86. וראה גם 'התועודות' תש"נ ח"א עמ' 97).

בליובאוויטש אמרו בסיום מסכת רק 'הדרן עלך' ושמות בני רב פפא, ותו לא, וסיימו בקדיש דרבנן רגיל (רשימת דברים להרב חיטריק ח"ד עמ' ריט). אבל כשאמר הרה"ח ר' מאיר אשכנזי ז"ל קדיש דרבנן בסיום הש"ס כ"ד טבת תשי"ב, ציווה הרבי שיאמר 'קדיש הגדול' כנדפס במסכתות (הרה"ח ר' יואל ש"י כהן, וגם לגבי המשך נוסח הסיום משמע שאומרים אותו, ראה התועודות תשמ"ה ח"ג עמ' 1700).

(28) אפילו כשאין אוכלים סעודת בשר אחר־כך. להעיר מהנהגת אדמו"ר מהורש"ב נ"ע לעשות סיומים בתשעת־הימים אף שלא היה סועד אחר־כך בבשר ויין – ספר־המנהגים עמ' 46 "לקו"ש חכ"ג עמ' 223, ובכ"מ).

(29) 'התועודות' תשמ"ט ח"ד עמ' 74.

(30) ספר־השיחות תנש"א ח"ב עמ' 733.

(31) "להעיר גם מהפתגם הידוע [בשם הרה"צ ממונקאטש] בפירושו דברי חז"ל: "משנכנס אב ממעטין בשמחה" – ש'מעטין' העניינים הבלתי־רצויים דתשעת־הימים 'בשמחה', על־ידי ההוספה בשמחה, באופן המותר על־פי שולחן־ערוך, כמובן".

(32) אע"פ שביאריטי שחל בשבת (התועודות תשד"מ ח"ב עמ' 872) שלל הרבי עריכת 'סיום', כיוון שמנהג זה עלול להתפרש כנתינת מקום לעניין של תענית.

(33) "ולדוגמא: מסכת תמיד (מסכת הכי קטנה, שמונה דפים בלבד, שיכולים ללמדה ולסיימה במשך זמן קצר) שסיומה "השיר שהיו הלויים אומרים במקדש", וכן הסיום ד"כל בניך לימודי ה'" – בארבעת המסכתות: ברכות, ניר, יבמות, כריתות – ראש־יתבות "בניך".

"למסור לאנ"ש שי המתעסקים בהסיומים:
* לסיים כל סיום בהצעה-התעוררות על דבר
(להוסיף ב)נתינות לצדקה.

* לחתום כל סיום בתיבות (עניין) דאהבת-
ישראל⁴².

"ובוודאי יפרסמו ויזרוזו על דבר קיום הוראות
אלה בכל מקום ומקום, בכל קצווי תבל"⁴³.

"וגם כאשר יבוא משיח צדקנו קודם תשעת
הימים, יעשו את ה'סיומים', ויזכו להתחיל ולסיים
ספרים אחרים בתורתו של משיח"⁴⁴.

* בעניין סעודת בר-מצווה של נער שנכנס לעול
המצוות ביום ח' במנחם-אב, השיב הרבי: "יש לברר
אם יש מנהג במקום כגון דא, ובאם לאו - יש
לעשותה בזמנה, זאת אומרת ליל ח' מנחם-אב", ואם
אי-אפשר - יש לעשות התוועדות קטנה במשך היום
(כגון אחרי תפילת שחרית, כנהוג), והתוועדות
גדולה אחרי תשעה באב בהקדם האפשרי⁴⁵.

שיהיה במעמד עשרה מישראל; וכדי לזכות גם את
מי שמשום-מה לא השתתף במעמד סיום כלשהו,
ובלאו-הכי אוכל מאכלים המותרים רק בסעודת
מצווה - יש להשמיע עבורו את הסיום ברדיו וכו',
ולקשר אותו לפחות בצורה כזאת לשמחה-של-
מצווה³⁴. כמרכן יש לשתף בזה יהודי שפוגשים
ברחוב, על-ידי שיאמרו לו המאמר דסיום, אף מבלי
לספר לו שזוהו 'סיום'³⁵].

"בקשר ל'סיומים', יש להשתדל במיוחד
בעריכתם [כאמור - גם בשבתות] "ברוב עם הדרת
מלך", לאחד רבים מישראל בהשמחה לגמרה של
תורה, "אנשים ונשים (כנפרד כמובן) וטף"³⁶, כולל
גם הקטנים (לא רק קטנים בדיעות, אלא גם קטנים
בשנים) שעדיין אינם שייכים להבנה והשגה, על-
דרך ובדוגמת הסיום דערב-פסח, שמנהג ישראל
להביא גם בכורים הקטנים³⁷.

"וכן יש לעורר [במיוחד בסיומים, על אהבת
ישראל³⁸ ו] על-דבר ההוספה בלימוד התורה בכלל
ובנתינת הצדקה, על-פי מה שנאמר: 'ציון במשפט
(=תורה) תיפדה, ושביה בצדקה"³⁹. וכשבאים
לעורר על נתינת צדקה - יש להביא בפועל קופת
צדקה, שאז תיכף ומיד נותנים צדקה בפועל⁴⁰. וגם
ביום השבת-קודש - באופן המותר, באכילה ושתיה,
וצדקה רוחנית⁴¹.

תשמ"ח ח"ד עמ' 376 בקשר לשבת שלפני ר"ה) סה"ש תשמ"ח ח"ב
עמ' 565 והערה 127. בשיחה הנ"ל נוסף גם: קבלת החלטת טובה
שתיכף לאחר השבת יתן לצדקה ממש (יפריש לעצמו, ויתנה בפועל
לעני או לגבאי בבוקר). ובסה"ש תשמ"ט ח"א עמ' 222 (שבת ט"ו
בשבת) - שיחליטו גם כמה לתת.

(42) מענה שנדפס בס' מאוצר המלך ח"א עמ' 283.

(43) ספר-השיחות תש"נ ח"ב עמ' 580.

(44) משיחת ש"פ מטות, מבה"ח מנ"א תשמ"א, בסופה.

(45) אגרות-קודש חלק טו עמ' רנו. וכן במקרה נוסף שלא ניתן לעשות
סעודה במוצאי היום, באג"ק ח"ז עמ' פו, כשחל במוצש"ק ליל ער"ה,
מבאר שהסעודה צ"ל מיד ברגע הראשון שנכנס למצוות. מאידך
בחי"א עמ' שמ כשחל בעיו"כ מציע להתחיל בחצי יום הראשון
(והכוונה כנראה ביום) ולהמשיך במוצאי יוה"כ"פ, אך ייתכן ששם לא
התאפשר לקיים הסעודה בליל עיו"כ. אבל בדרך כלל, מנהגו מובא
בספר-המנהגים עמ' 75 מלקוטי-דיבורים (ח"ב דף רסח,א), שאחרי
שחרית חוזר הבר-מצוה מאמר ומכבדים ב'לקח' ומשקה, ובערב
(מוצאי היום) עושים את הסעודה (כפי שנהג אדמו"ר הזקן). ראה
אג"ק חכ"ב עמ' כג. חכ"ג עמ' לד.

(34) שיחות-קודש תשמ"ח ח"ג עמ' 672.

(35) 'התוועדות' תשמ"ח ח"ד עמ' 96.

(36) 'התוועדות' תשמ"ט ח"ד עמ' 108.

(37) ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 719. ולמרות האמור שם 'במיוחד
בשנה זו' אין נראה שזו הוראת שעה, עיי"ש.

(38) 'התוועדות' תשמ"ג ח"ד עמ' 1849.

(39) ספר-השיחות תנש"א ח"ב עמ' 708. ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב
עמ' 564.

(40) 'התוועדות' תשמ"ח ח"ד עמ' 123.

(41) (כמו נתינת עצה טובה ועאכו"כ לימוד תורה - 'התוועדות')

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש